

RA'ANANA COMMUNITY KOLLEL

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabbanim of the Ra'anana Kollel

Bo 5785

In the merit of our soldiers and hostages

Shabbat Times
16:53 17:52

Issue 69

"And Hashem said to Moshe, 'Come to Paroah...'" The question is asked, why is it that the Torah used the word Bo and not the word Lech, as in previous encounters with Paroah. Previously, Hashem would tell Moshe to "go" to Paroah, yet now He tells him to "come" to Paroah?

The Zohar answers that this is the first time that Hashem instructed Moshe to go to Paroah's house! Until now Moshe would meet Paroah at the banks of the Nile River or in the palace, never in his private home! Paroah's home was a bastion of dark magic and idolatry. Moshe was afraid to go into such a place to debate Paroah. It is one thing to debate someone on neutral ground, but to debate someone in his own home, and in a powerful home as was his? Moshe was scared that he would not have the strength to be able to withstand that environment of evil. Hashem therefore, told Moshe "come" to Paroah. In other words, "Come with me to Paroah. I, Hashem, will go with you!"

Dovid Hamelech encapsulates this sentiment when he authored his famous words, "Though I walk through the valley of the shadow of death, I will not be afraid for You, Hashem, are with me!" In the Megillat Esther, when Queen Esther was going to enter into the chamber of Achashveirosh uninvited, a crime punishable by death, in order to beg him for mercy for her people, it states, "And Esther wore royalty..." Rashi explains that this refers to the royal shechina of Hashem that accompanied her into Achashveirosh's room, supporting her in her mission.

We see from this Zohar, and from Dovid Hamelech and Esther, that Hashem is with us in the darkest of times. It is at our most difficult moments in life that Hashem gives us extra courage, extra strength to fight through the darkness.

We in Israel and Jews throughout the world, are following carefully

the plight of our hostages as they are gradually released from the hell pits of Hamas. We cannot imagine how they have endured over 470 days in such terrible conditions, yet we are pleasantly surprised to see that they have returned looking remarkably well despite what they must have endured. These are Jews who have not only walked through the valley of death, they have **lived** in the valley of death for over 470 days!! How is it possible that they look so well, that they seem to be relatively healthy? The answer can only be as the Zohar says, that Hashem was with them in those underground dungeons! Many of our hostages did not live religious lifestyles before being taken captive. These were not Jews who knowingly "lived" with Hashem on an everyday basis, yet in their darkest hour, Hashem followed them into the tunnels of Gaza, fortifying them with the spiritual and emotional strength they needed to survive!

Religious Jewry does not have a monopoly on Hashem. Hashem is there for each and every Jew when he or she needs Him most.

I don't delude myself into thinking that everything is fine. I have no doubt that our fellow Jews who have returned from the hell of Gaza will need a lot of support to and time to heal and to reintegrate into their lives, but the miraculous nature of their condition leaves no doubt that Hashem was with them down there, whether they realized or not.

Since the darkness set over the Jewish people on October 7th, we have seen time and time how Hashem is with us. Although Hashem, in His unfathomable wisdom, decided we needed to go through this terrible ordeal, it does not mean that He has abandoned us. The opposite is true. If He put us through this, then He is with us and will soon get us out of this mess. Let's pray that Hashem continues to "come", together with us, as we face our current day Paroahs and we should see all of our hostages return safe and sound today!

"Elevating the Ordinary: The Secret of Chol Hamoed"

Rabbi Ariel Abrahams

From the verse in this week's Parsha, that prohibits Melacha on the first and seventh day of Pesach, the Mechilta derives that Chol Hamoed too, is subject to certain restrictions in the performance of Melacha, and that Chol Hamoed too, must be sanctified.

The Mishna Brurah [530:1] points out the importance of showing appropriate respect by the food that we eat and the clothing that we wear on Chol Hamoed & by restricting certain activities.

He quotes Chazal that "One who denigrates Chol Hamoed [by doing forbidden work] is akin to worshipping idols!"

In fact the custom of fasting B'Hab - the first Monday, Thursday & Monday, after Chag is actually to atone for possible infractions of the laws of Chol Hamoed!

Similarly we find an amazing statement in Pirkei Avot highlighting the severity of disgracing Chol Hamoed. Rabbi Dosa Ben Horkinus said: Late morning sleep, midday wine, children's chatter, and sitting in the assemblies of the ignorant, remove a man from the world. There is second mishna that implies that one who desecrates Chol Hamoed has no share in the world to come!

Why is the observance of Chol Hamoed so important? Why does the Mishna go so far as to say that one who disgraces Chol Hamoed is not deserving of a share in the World to Come?

The Maharal explains that the two mishnayot are reflective of two opposite but flawed, perspectives on life. The first Mishna reflects a perspective that sees the sole purpose of life as physical enjoyment and indulgence, of having fun, allowing no room for pursuit of the spiritual. The second Mishna reflects the opposite, one that sees no purpose in anything beyond the spiritual, shunning anything that is associated with the physical. An outlook that sees no fusion between the physical & the spiritual & does not recognise that the body is but a means to realize G-dliness in this world.

Certainly, one needs to keep a distance from activities that are empty physical acts, but physical activities that are mediums for Spiritual realization are pleasing to Hashem. The punishment for this outlook is fittingly, that 'he has no share in the World to Come'.

The Laws of Chol Hamoed & the physical celebrations of the Moadim are designed to elevate us, so that we may be inspired and reconnect with G-d on the Festivals. One who abuses the Moadim, ultimately will be missing out on the proper balance to attain a share in the World to Come. We ask Hashem in our prayers, "Bestow upon us Hashem our G-d, the blessing of your Moadim."

Torah Bytes

דבר תורה שבועי מפי רבני הכולל הקהילתי ברעננה
פרשת "בא" התשפ"ה

זמני השבת

16:53

17:52

גליון 69

שאל את הרב ראש בית המדרש הרב שבתי יגל שליט"א לשאלות ☎ 0584810910

הרי מותר להנות ממלאכות גוי שעשאה עבור עצמו, ואם דינו כיהודי – הרי מותר ליהנות ממלאכת יהודי במוצאי השבת.

ג. עצם סברא זו שמאחר ולא היה אפשרי לצלם תמונה זו במוצאי שבת ולכן מלאכה האסורה 'בכדי שיעשו' תהיה אסורה עולמית היא מחודשת וטעונה ביור.

ד. עצם ההלכה שמלאכת מומר יש להמתין בה ב'כדי שיעשו' אינה מוחלטת והדבר תלוי במח' ראשונים (פמ"ג שכ"ה א"א ס"ק כ"ב).

אמנם עוד יש מקום לטעון ולאסור את ההנאה מהתמונה מטעם אחר והוא שלמרות שכבר כתבתי לעיל שלענין סוגיית 'מעשה שבת' אין דינם של האחרים שהדבר נעשה עבורם כמחלל שבת עצמו, מכל מקום יש לומר שאצל אדם המחלל שבת בקביעות דינם של האחרים נחשב כדון המחלל עצמו, שבאדם כזה לא שייכת הסברא המוזכרת לעיל שאין אדם חוטא ולא לו?

אמנם נראה שגם לטענה זו אין לחוש מחמת כמה טעמים:

א. מי אמר לנו שהמצלם עשה זאת עבור אחרים? אולי עשה זאת עבור עצמו? ומאחר ואי אפשר לברר – ספק דרבנן לקולא.

ב. נח' הפוסקים האם כשהאחרים לא נוח להם באיסור שנעשה עבורם האם הקנס חל גם עליהם. אמנם כאמור כל זה אמור בצילום שנעשה לא למטרת מסחר, שאם מדובר בצילום עיתונאי הרי כבר כתבתי לעיל שהפוסקים כתבו בזה להחמיר כדי לא לסייע לידי עוברי עברה (אמנם בנידון דידן שצילום לאחד הוא גם צילום למאה – יש לעיין בדבר).

הנה רבים מהצילומים נעשו ע"י דובר צה"ל ויש לעיין האם להתייחס לזה כצילום עיתונאי או לא, שאמנם הוא לא למטרת מסחר ופרנסה, אבל מצד שני אינו כצילום של אדם פרטי.

אמנם זאת יש לדעת שצילומים שנעשו על ידי גויים (גם עיתונאים) עבור גויים (צרכני תקשורת של רשתות זרות בחו"ל) אין בעיה לצפות בהם מאחר ומותר ליהנות ממלאכת גוי בשבת שנעשתה עבור גוי.

ולכן גם יהיה מותר לצפות בסרטוני התעמולה שארגון הטרור 'חמאס' מפרסם בעצמו מאירוע השחרור, אמנם פעמים אף אם מדובר בצילום של תקשורת זרה מכל מקום גוף חדשות ישראלי (יהודי) מעלה את הסרטון בעיצומו של השבת לפלטפורמת התקשורת שלו (אמנם בזה כן שייך להמתין שיעור זמן של 'בכדי שיעשו' שאין זה צילום המאורע עצמו אלא רק העלאתו למדיה).

ולמעשה: איני רוצה לומר בזה הלכה פסוקה, לא לקולא כי יש צדדים רבים להחמיר, אבל גם לא לחומרא מאחר ויש בזה כמה צדדי קולא, ובנוסף כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע, ומוטב יהיו שוגגין וכו'. והנה ראיתי מי שכתב להתיר מחמת שהוא אירוע חד פעמי, והאירוע עצמו הוא מצווה וכן שיש בצפייה חיזוק ותקווה בתקופה מורכבת, ולענ"ד כל טעמי ההיתר הנ"ל צריכים לעיין גדול, שמה מועיל שהוא אירוע חד פעמי, וכל סיקור תקשורתי הוא לאירוע חד פעמי, אבל בסופו של דבר הסיקור הוא בכל שבת ושבת, ומה יועיל שהאירוע הוא מצווה אם הצילום עצמו הוא חילול שבת, וכן הטעם האחרון צריך עיון וברור שהיה מועיל יותר לעם ישראל שמירת שבת כהלכתה ולהמתין עם התמונות והסרטונים למוצאי שבת, ואולי היה עדיף בכלל לעשות כך ללא קשר לשבת קודש וצע"ג.

הדם על המשקוף לא נועד להראות לה' שאנחנו יהודים.

הדם על המשקוף נועד להראות לעצמנו שאנחנו יהודים.

ההוכחה לכך היא פשוטה; המצווה היא לסמן את המשקוף בצד הפנימי של הבית! וכמו שרש"י מביא: "והיה הדם לכם לאות" – לכם לאות ולא לאחרים לאות, מכאן שלא נתנו הדם אלא מבפנים. כי הסימן הוא בכלל בשבילנו.

יש כאן נקודה נפלאה, ה' לא רוצה להוציא אותך לחרות, הוא פותח לך את הדלת ואת הבחירה האם לצאת לגאולת עולם או להישאר בחושך הוא משאיר בידייך שלך. כי רק אם תתפוס את עצמך בן חורין ותעמוד כנגד מצרים כיהודי עם גב זקוף רק אז תוכל לצאת לחירות. החזקוני מבאר שמהטעם הזה נצטוו ישראל דווקא לצלות את הפסח כשהוא שלם וכך כתב: צלי אש: שיהא ריחו הולך ונודף בחוטמן של מצרים וידעו שאתם אוכלים את יראתם. ראשו על כרעיו ועל קרבו: שאפילו בשעת צליה יהיה כולו שלם כדי שיהיה ניכר שהוא יראתם. כי ה' יכול להוציא אותך ממצרים. אבל הוא רוצה שאתה תוציא את מצרים מעצמך.

צפייה בסרטונים ובתמונות של שחרור החטופות שצולמו ביום שבת קודש

שאלה: רצה הבורא ושחרור החטופות יצא ביום שבת קודש, ומדובר שכך יהיה גם בפעילות הבאות, ורבים שואלים בעקבות כך האם מותר לצפות בתמונות ובסרטונים מרגעי המפגש המרגשים שצולמו תוך כדי חילול שבת.

תשובה: יש להבדיל בין תמונות וצילומי וידיאו שצולמו על ידי צלמים מקצועיים שעשו זאת עבור פרנסתם כגון צלמי עיתונות, תקשורת וכדומה, לבין סרטונים ותמונות שצולמו על ידי אנשים פרטיים ואבאר פרשה זו:

נפסק להלכה שאם יהודי בישראל בשבת במזיד אסור לו ליהנות מהמאכל לעולם, אך לאחרים מותר ליהנות מהמאכל, אך רק לאחר צאת השבת.

יש לציין כי איסור זה של הנאה מ'מעשה שבת' הינו איסור מדברי סופרים ולא מהתורה.

אמנם לגבי הנאה ממלאכת גוי שעשה עבור ישראל בשבת נפסק להלכה שאי אפשר ליהנות מהמלאכה מיד במוצאי שבת אלא יש להמתין שיעור זמן של 'בכדי שיעשו', כלומר – שיעור הזמן שנצרך לעשות את המלאכה בשבת, וכל זה כדי שלא נהנה מחיסכון בזמן שנוצר על ידי עשיית מלאכה בשבת, אך כשיהיה חילול שבת אין צורך להמתין 'בכדי שיעשו' אלא מותר ליהנות מיד בצאת השבת.

עוד יש לברר האם כאשר יהודי מבשל עבור יהודי אחר ולא עבור עצמו האם היהודי האחר חשוב כ'אחרים' או כמבשל עצמו? ומצינו בסוגיה הלכתית אחרת והיא סוגיית 'ביטול איסור לכתחילה' שגם האחר שעבורו נעשה האיסור נחשב כעובר האיסור עצמו, אמנם לגבי סוגיית 'מעשה שבת' נקטו הפוסקים שגם האחר שעבורו נעשה האיסור נחשב כ'אחרים' מאחר ואין אדם חוטא ולא לו.

ולפי זה בנידון דידן רק למצולם עצמו יהיה אסור ליהנות מהצילום, אך לאחרים יהיה מותר ליהנות. אמנם כתבו הפוסקים שאם מדובר באדם שמחלל שבת בקביעות עבור אחרים ועושה זאת לפרנסתו, בוודאי שאסור לכל ליהנות ממלאכה זו, שלא תקיים מחשבתו ונסייע בידי עוברי עברה.

ולכן – אם מדובר בצילומים שצולמו על ידי צלם מקצועי שעשה זאת עבור פרנסתו, יש לומר שאסור לכל ישראל ליהנות מחילול שבת זה לעולם.

אך אם מדובר על אדם פרטי שצילם את המאורע לעצמו, הרי חוזר הדין הרגיל של המבשל בשבת במזיד שמותר לאנשים אחרים ליהנות מהמלאכה במוצאי שבת.

אמנם יש מקום לטעון שגם כאשר מדובר באדם פרטי אסור לאחרים ליהנות מהצילום, מאחר ומן הסתם מדובר ביהודי המחלל שבת בקביעות וייתכן שדינו כ'מומר', וכבר כתבו הפוסקים שמלאכת שבת הנעשית על ידי מומר, יש להמתין במוצאי שבת עד לאחר שיעור זמן 'בכדי שיעשו' כדין מלאכת גוי, ובנידון זה לא שייך 'בכדי שיעשו' מאחר שלא שייך לצלם תמונות אלו לאחר השבת, שהרי לאחר השבת כבר לא היה שייך לצלם תמונות אלו.

אמנם נראה שמחמת כמה טעמים אין לחוש לטענה זו בנידון דידן:

א. מאחר וזהות המצלם אינה ידועה, איך אנו יכולים לדעת אם מדובר ב'מומר' או במחלל שבת שאינו מוגדר כ'מומר'? ומאחר ואי אפשר לברר ספק זה ומדובר באיסור דרבנן, דין ספקו להקל.

ב. אף אם נאמר שהמצלם היה מוגדר כ'מומר', מי יאמר לנו שאכן הצילום נעשה עבור אחרים? אולי צילם עבור עצמו, ואם כן, ממה נפשך אם דינו של המומר כגוי

והיה הדם לאות הרב משה אריאל מרגי שליט"א

וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אֲתֶם שָׂם. וְרָאִיתִי אֶת הַדָּם, וּפִסַּחְתִּי עֲלֵכֶם – וְלֹא יְהִי בְכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית בְּהַבְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

דבר ממש מוזר, הקב"ה מצווה שכל אחד מישראל יקח מהדם וישים בפתח הבית, והסיבה היא בשביל לעשות סימן ש"כאן גרים יהודים". אבל זה פלא ממש, עד עכשיו – בכל המכות – הקב"ה ידע לבד איפה היהודי ואיפה המצרי, אבל פתאום במכת בכורות צריך 'לעזור לו?' חייב לומר שכמו שהוא ידע במכות הראשונות הוא יודע גם עכשיו. אז הסימן הוא בכלל לא בשבילו, הוא בשבילנו. כי מכת בכורות זה הצעד האחרון לקראת החירות –בחצות הלילה החלה המכה, ובבוקר כבר יצאנו ממצרים. עד עכשיו ישבנו בצד ופשוט ראינו איך הקב"ה מתעלל במצרים בשבילנו עבורנו למעננו. אבל אז בא ה' ואומר לך: "אם אתה רוצה להתקדם ולצאת מכאן אתה חייב לתפוס צד! להראות לכולם אבל בעיקר לעצמך – אני שייך לה!"